

... hac aliaris participatione ✠
... filij tui corpus ✠ et sanguis ✠
... unius q̄ bene ✠ dictione celesti
... eundem d̄m
M ... d̄m famulor
... nos precesserit
... in sapno pacis
... in xp̄sto q̄ uelom
... ac pacis in unum
... d̄m
V ... famulus
... tuae suae
... d̄m
... ac membris
... mathia. barre

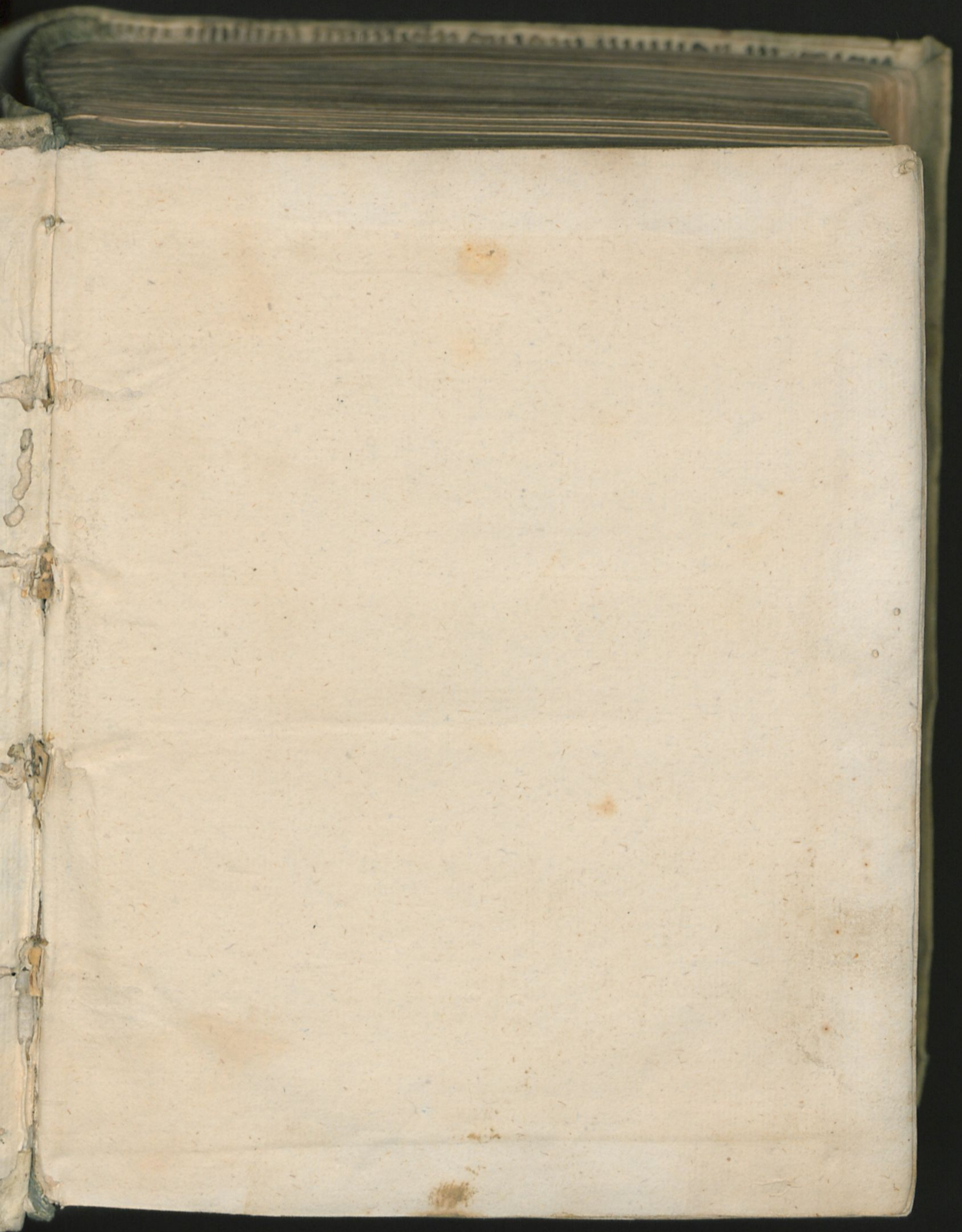

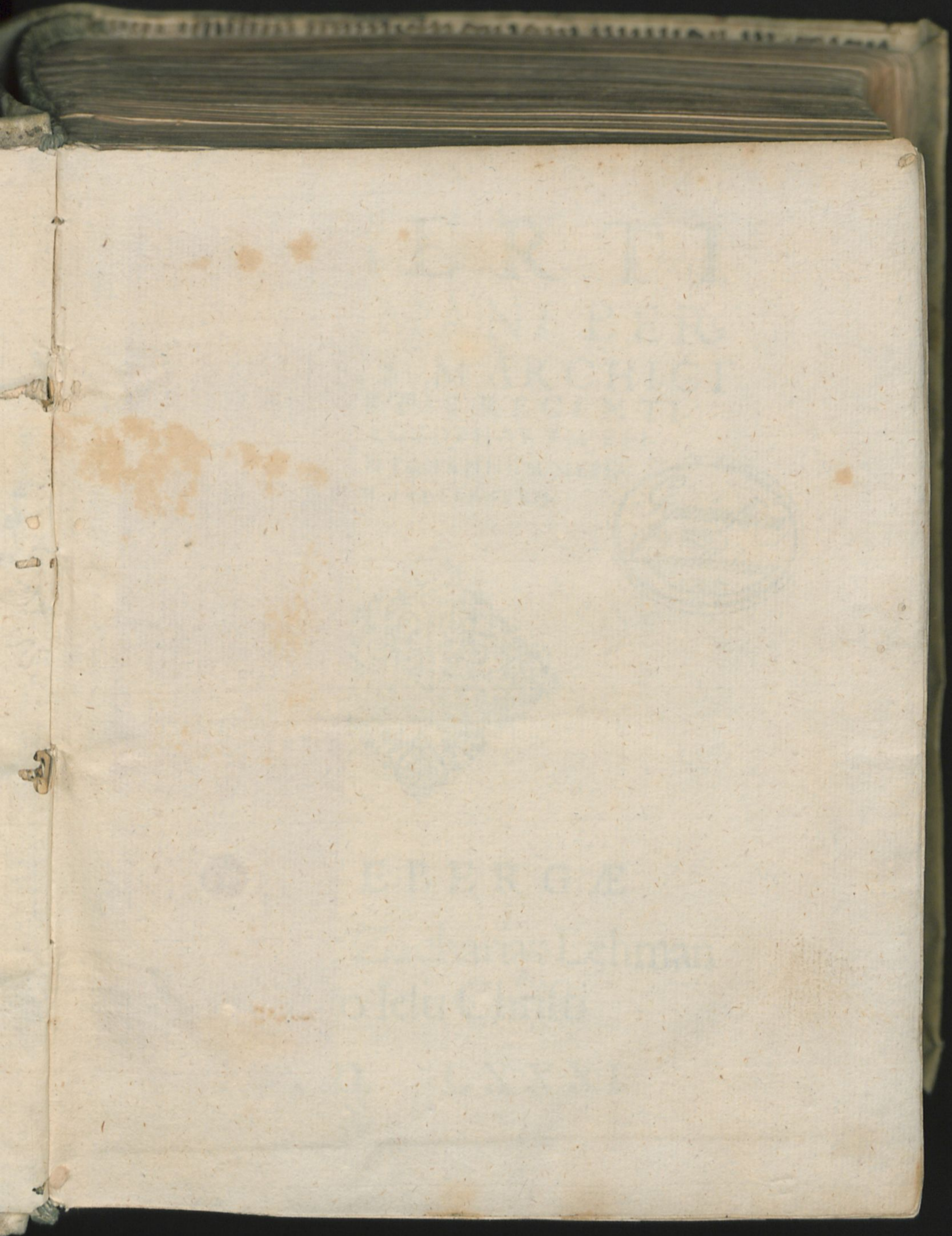
60 P. Bd.

V₉

+

ALBERTI
MELLEMANI BER-
LINENSIS MARCHICI
DE SCRIPTIS RECENTI-
ORVM PHILOSOPHORVM EPI-
STOLA AD IOHANNEM MEIE-
RVM LIPSIENSEM.

VITEBERGÆ
Excudebat Zacharias Lehman
Anno Iesu Christi
M. D. LXXXI.

Hic sedet Alcides inverso robore clava:
Ast aquila sursum penna sonora volat.
Hunc argut sibi deposcit penna triumphum;
Et super Alcida vendicat arma locum.
Est toga Marte prior; calamus Mavortibus armis:
Quae non arma queunt vincere, scripta queunt.

emitti in lucem novos libros novis nummis nequiores. Quod
dici valde plausibiliter potest, cum veteres, quæ in controversiam
veniebant, occupasse omnia, parum ac propè nihil non tentasse; si-
bi laudem, gloriamq; peperisse; posteris nihil reliquisse videantur.
Idem autem ille Plautus se non est passus à scribendo deterreris neq;
Terentius, qui tamen ipse nihil inquit esse dictum quod non sit dictum
prius. Eodè planè modo Salomon apud Iudeos; apud Romanos Iuven-
alis, ceteriq; multi; & temporibus nostris Petrarcha, & Cornelius
Agrippa cum de librorum multitudine conquererentur, ipsi fue-
runt in scriptione versati: & horum alter semper est ijs artibus
multum usus, quas in artium vanitate reprehendit: ut illi multa
quidem rectè novari, sed non ab omnibus posse hoc fieri; neq; rerum
naturam, sed ingeniorum diversitatem eius esse causam intelle-
xisse videantur. Homines igitur ineptos à scribendo verbis ab-
sterrere, doctioribus commentationem exemplo suo persuadere vo-
luerunt. Hac ego ratione scriptores hodiernos possem à malevo-
lentià vindicare: & quia multa ex veteribus ab iis hauriuntur,
Socratem possem laudare testem, eadem de iisdem esse dicenda.
Quod cum ei fuerit eo tempore concessum, quo rudis adhuc erat,
neq; ita exculta philosophia, ut de iisdem eadem loqueretur: cum
quidem politiore illam semper, floridioremq; effingere, & exor-
nare potuisset: non existimo nostris hominibus vitio esse verten-
dum, si ex aliorum latifundiis defringatur surculus quidam do-
ctrinae, qui deinceps eorum scriptis inseratur. Verum cum hæc
tenuiora videantur, aliis ego armis jam munitus atq; instructus ve-
hementiori cum alacritate pugnabo. Nec de illis dicam, qui ni-
hil volunt populari lingua publicari: quasi linguae ipsæ essent artes,
ac non potius in iis artium semina spargerentur, doctrinaeq; trade-
rentur. Quos quia nobis erit in secundo Literati libro profligan-
di locus: hic cum iis solum, qui nostrorum industriam in univer-
sum

sum aspernatur: manus conserenda sunt, acriterq; ferie ndū, aut de-
serta statione fædè, turpiterq; fugiendum. Illud igitur propono, re-
rū esse potiorē, quàm temporis habendam rationē: nam &, quæ anti-
qua sunt, aliquando suum ortum ac novitatem habuerunt; &, quæ
nova nūc fiunt, si modò non invita Minerva et Apolline generatur,
pervenient ad senectutem, & quandam quasi caniciem assequen-
tur. Quòd si sapiens illa, quam tantoperè diligimus, antiqui-
tas in rebus novis recipiendis adeò fuisset delicata: jam quidem
Aristoteles, Homeros, Cicerones, Virgilios, illa doctrinarum lumi-
naria nequaquam haberemus. Sed contrà facit vulgus impe-
ritum,

Quod redit ad fastos, & virtutem aestimat annis:
Et oculos illius beluæ caput plurimorum omni atate, inprimisq;
nostra bonorum præsentium lumen, excellentiaq; perstrinxit.
Homerus enim cum in vivis esset, fuit obscurus, ac propè notus ne-
mini: qui cum diem obiisset, quot civitates inter se contenderunt,
& de illius patriæ gloria dimicârunt? Idem non prius, quàm post
obitum accidit Longolio, cum refrigerata invidia viderent homi-
nes, quanta in eius ore suavitas insedisset, elegantiaq; dicendi.
Quantò verò preclarius erat, non antiquitatem rerum expendere,
sed acriter in earum intueri dignitatem? Nam ut in vino lau-
dabili non semper vetustas est, sed potiùs suavis quædam salubri-
tas expetenda: eodem certè modo libri non erant atate, sed rerum
bonitate judicandi. unde facetè Horatius:

Si meliora dies, ut vina, poemata reddit,
Scire velim precium chartis quotus arroget annus.
Quid opifces non moliuntur, ut indies supellectilem omnis gene-
neris excogitent usibus quotidianis ac domesticis aptiorem? Tan-
tum igitur laboris suscipiemus ad culinam instruendam, ad hortū
A 3 fodien.

fodiendum, aut ad cetera munia commodius obeunda? idemq; non
faciemus, ut perfectius adipiscenda sapientia instrumentum ha-
beamus? Veterum ego quidem labores divinis laudibus in cælum
extollo, qui tot atates acerrimam Aristarchorum censuram subie-
runt: verum eosdem nego nunc esse meliores, quam olim fuerunt,
cum primum tanquam Minerva ex Iovis capite, ita illi ex acutis-
simorum hominum ingeniis gignerentur. Illud etiam adjungo,
nihil esse tam diligenter expolitur, quod non enucleatius excola-
tur, cum in labore perpetiando diligens quedam industria, & stu-
dium non incuriosum adhibetur. Non enim eadem hominis est
cum Deo conditio, qui in summa semper est sapientia perfectione
constitutus; cuius non solum dignitas ipsa non minuatur, sed et-
iam nihil ad amplitudinem adjiciatur. Homo vero cogitat inter-
dum acutius: interdum tanquam per transfennam & caliginem
res obscurius intuetur: unde veteres, qui nobis omnia monstrare
cupiebant, ipsi permulta videre non potuerunt. Omnia igitur
posteriora, cum à pluribus observata sunt, multumq; agitata, pos-
sunt esse splendidiora, uberiora, meliora. Nam excogitare ali-
quid acute per se magnificum est, atq; pulchrū, planèq; splendidius
ad laudem obtinendam, quam inventum ornare & expolire alie-
num: sed tamen si ad aliorum utilitatem cogitationem referamus,
(omnes autem studiosiores esse debent aliis commodandi, quam sui
ostentandi:) fructuosius est, & uberius ad benè de societate homi-
num promerendum, ab alijs quæ sunt inventa, ea plenius amplifi-
care, & efficere meliora. In pictura pascuntur oculi colorum sua-
vitate, quæ decus & ornatum tueri non potest sine bonitate linea-
mentorū: & in arboribus magnitudo nos, proceritasq; delectat:
verum illa ipsa tam altè excrescere non potuisset, nisi fuisset à te-
nui primum stirpe generata. Quamobrem illi, qui ante Aristote-
lem floruerunt, summa cum laude multa subtiliter invenerunt, &
in-

ingeniosè: quæ cum hic peripateticorum princeps contulisset, omnem majorum ingenii gloriam utilitatis laude superavit: quod ille nunquam efficere potuisset, nisi in superiorum doctrina magnum subsidium habuisset. Verum si præstans hic philosophiæ magister, & qui sunt cum deinceps insecuti, unum in locum omnes ex omni memoria conferantur: nondum erit inveniendarum rerum explicata magnitudo, quæ infinitis partibus latius, quàm ipse mundus, patet. Non igitur veteres omnem sapientiam ebiberunt: verum nobis etiam non solum ad gustandum multum, sed quoque ad hauriendum reliquerunt. Cur itaque nostratium scriptionem improbamus? cum in veteribus multa non dicam non expressa, sed ne adumbrata quidem habeamus? Quod si herba quedam antè non conspecta nostris oculis offeratur, cuius aliquis sit usus in medicina corpori facienda, eam proculdubio in hortis coleremus, & cum necessitas postularet, nemo esset, quin eam libenter adhiberet. Cur itaque corporis maiorem, quàm animi curam geremus, & novorum rationes in medium allatas contemnemus, à quibus omnis animorum est petenda curatio? Cumque novitas sæpè nos sola delectet, cum feras cernimus ad saltationes educatas, vel psittacos audimus artificiosè vocem humanam exprimentes: cur non ea novitate, quæ singulari est conjuncta cum necessitate, capiamur? Nam ad scriptionis novitatem necessario nos abdita quedam natura & abstrusa vis, obscuritasque compellit: quæ tanquam Libya novam beluam, ita illa novas ex se questiones parit, ut semper habeas sylvam ad inquirendum copiosam. Semper enim ex immenso illo philosophiæ pelago disputationum fluctibus agitato nova quedam Venus emergit, elegantiaque doctrinæ. In vita verò communi ac in moribus cum se quotidie fecunditas erroris efferat copiosè: an non illa ex animis hominum, uti sentes & vepreta ex agro fertili, nobis erit diligenter amputanda? In artium autem cognitio

gnitionem cum innumeri faciant impetum perduelles: nonne in
praesidiis collocandi sunt exercitati in scribendo, qui cum increpuit
tumultus, copias instruant argumentorum, in aciemque educant?
Hac in re non illud solum verum est:

Sordida linteolis religantur vulnera puris,
Ulceris abscondit fascia munda locum:
Indiget in primis docto mala causa patrono;
Sed bona defendit se bonitate sua:

Verum hoc etiam certo tenendum est:

Saepe sui decoris perdit bona fabula florem,
Si non hanc verbis histrio navus agat:

In hac igitur fabula cum fuerint tot histriones occupati, nondum
est tamen ad extremum actum, exitumque perventum: & erit in
eadem posteris non solum magnus ad augendum, sed quidam etiam re-
lictus ad inveniendum locus. Fac autem certa sint omnia, nihil sit abstru-
sum, omnia habeantur explicata, et in ordines artificiose distributa:
nonne universus labor ille discendi subeundus est, tantaeque molestiae
devoranda, ut alios cum sit opus, sine difficultate doceamus, animique
sensum explicemus dilucide, aperteque dicendo? Quomodo vero alios
ad cognoscendum instruet is, qui in scribendo non diu fuerit, mul-
tumque versatus, & qui in legendo solum se contriverit, neque calamum
arripuerit, & sicut Diogenes suum dolium, ita animi cogitationes
in omnes aliquando partes converterit? Quomodo loquetur is, qui
nunquam verborum delectum habuerit? nunquam eorum classem,
ordinemque instruxerit? Scriptionis enim tanquam filiola est cursus
ille sermonis non in loquentis ore impingentis, sed suavi quadam,
& leni equabilitate profluentis. Quamobrem praeclarum est, in-
quirere ulterius, neque tanquam pecudem duci ad praescriptum, nu-
tumque

tumq; aliorum: gloriosum est, optimè mereri de quàm plurimis, & inventa maiorum efficere ut sint meliora, omnibusq; notiora. Qui aliorum autem vestigiis semper insistit, neq; compendiaras nonnunquam vias excogitat, is hominem se diuinitus conditum, hoc est, ratione munitum esse, ingenioq; donatum ignorat; & ità vivit, tanquam puer in literarum ludo sub magistri imperio constitutus. Quàm autem iucundum est plus videre, quàm alii poterint? quanta voluptas est, cernere alios nostris inventis adjuvari? quod qui non esse necessarium opinantur, ii non considerant, quid hominum inter se necessitudo, societasq; flagitet, & à Deo quantum acceperint beneficiorum. Nam si homo te precioso munere affecisset, eoq; non utereris, illi proculdubio stomachum commoveres, quòd abs te contemni videretur. Quid est autem tam amplum, tamq; preciosum munus, quod sit cum Dei Opt. Max. munificentia comparandum? qui cum ingenii non uniusmodi vim nobis sit elargitus, agentem & patientem (uti vocant:) quarum una ab aliis monstrata comprehendit, altera verò, quæ priorem antecellit dignitate, aliquid suo Marte proculdit: pulcherrimi omnium, maximiq; muneris potiore partem incultam esse patiemur? cum hoc non solum nostro sit cum detrimento, sed etiam cum Dei contemptu permagna ex parte conjunctum? Nec illos puto audendos esse, qui scripturam se probare quidem dicunt gloria non appetentem, sed intra domesticos se parietes pudicè continentem. Quam tu mihi puellam demonstras aliorum conspectum subire metuentem? Illam volo, quam ità natura formaverit, & quam sui mores ità pingunt atq; fingunt, ut cum domi quidem interdum delitescat, non tamen in publicum aliquando prodire vereatur. Gloriam enim quod attinet, opus est ejus igniculis ad ingenium cupiditate laudis incendendum, ut ejus magnarum in actione rerum aliquod lumen eluceat. In studiis ità comparatum est, magna

B sibi

sibi despondeat & summa proponat is, qui aliquando vel medio-
critatem obtinebit. Quæ verò est in scriptis honoris, laudisq;
contentio, si nomen auctoris amputetur? quod ipsum, non (ut Ci-
cero videtur voluisse:) propter unam gloriam, verùm aliàs etiam
ob causas non debet pretermitti: ut eo vel liber commendetur in-
terdum, vel etiam improbis in bonos stomachi erumpendi facultas
auferatur. Quapropter cum benè multa sint, grauesq; causæ, qui-
bus impellimur ad scriptionem colendam: cur iam nostrorum ho-
minum aut impediuntur conatus, aut ingenia comprimuntur?
Antiquitas non Homeros solùm habuit, sed etiam Charilos, cate-
rosq; de nota viliorè: & nostra ætas in utroq; genere satis multos,
non solùm hebetes, sed etiam acutos, & ingeniosos, & celeres ad
cogitandum. Cujus rei qui exempla proferri desyderat,
cum in tanta ingeniorum luce versetur oculorum sensu desti-
tutus: ei meliorem potiùs mentem optare, quàm summorum vi-
rorum copiam monstrare debemus; qui si tot sæculis antè nati
fuissent, suum locum inter antiquos etiam summa cum dignitate
tenere potuissent. Ac si veteres nullis adminiculis fulti tan-
tum prestiterunt: quid de nostris temporibus nobis erit senti-
endum? quæ cum illorum inventis essent non mediocriter adju-
ta, notas sculpscrunt literarum, quibus libri imprimerentur, &
in omnes orbis terrarum angulos longè, latèq; disseminarentur,
& tormenta curulia fabricati sunt, quibus in bello mœnia firmis-
sima dejicerentur; & in mari inauditis navigationibus iter ape-
ruerunt, & novum propè terrarum orbem repererunt; omnesq;
doctrinas expolierunt, ipsiq; religionis, pietatisq; studio squalo-
rem absterferunt: ut omnes artes, quæ jacuerant humi depresso,
& penitùs exaruerant, rursus agere radices, & revirescere, &
florere, & fructus benè maturos producere cernerentur. Indul-
gens enim natura mater non omnia simul effudit, sed permulta
reserva-

reservavit nascentibus largienda. Unde exortus est magno vir ingenio Ludoicus Vives, qui contra sententiam aliorum primam mundi aetatem pastoriciam fuisse, alteram militarem, postremam hanc nostram literatam esse contendit: sed de hoc nunc quidem non magnoperè laboramus. Ingenium igitur nostris temporibus suppetit copiosum, & potest in pluribus versutia & calliditas, quàm simplicitas deprehendi: quod qui negant, seipso tardiores profitentur, qui velleo nomine recentiorum scripta proferri patiantur ut iis ducibus ad majorum, quos unos admirantur, documenta percipienda complanetur aditus, ac quasi expedita via muniatur. Quod cum in legibus interpretandis fieri videamus, quarum in studio imperator olim librorum multitudinem abolevit, & uberrimam sylvam ita conatus est extirpare, ne unquam fruticaretur: quid in philosophia studiis fieri putandum est? ubi eruendæ rationes sunt, ac ubi non solum inveniuntur sententiæ plurimum discrepantes, sed veterum etiam scriptorum insignes errores creberrimè deteguntur? Quod nisi ulterius erat indagandum, nunquam leges Romanæ prudentiæ opinione celebrata certum ac statum oratorum numerum singulis in civitatibus, philosophorū autem quantumcumq; esset, à muneribus publicis excusari voluissent. At exoriuntur homines imperiti, & inanis sapientiæ persuasione temulenti, qui ubi se contra opposuerunt: Vah, inquiunt, itane te extollis ipsum? ut te sapientissimorum hominum cœtu perspicaciorem esse, & tot editis clarissimis doctrinæ, artiumq; monumentis cornicum oculos configere posse artreris? Verum heus tu, non ego sum is, qui tantum mihi sumam, ut optimos scriptores è philosophiæ regno crudelissimè proscribam; quibus ego potius, quantum in me est, magistratum cupiam prorogari, neq; aliud specto, nisi ut hujus fines longius proferantur. O præposteram igitur judicandi primum, deinde cognoscendi ra-

tionem! O immodestiam inauditam, turpitudinemq; singula-
rem! Tu non ad sapientiam educatus, sed divinitus esse natus;
neq; eam à quoquam didicisse, sed à maternis uberibus suxisse;
neq; ejus partem gustasse, verum universam tibi devorasse vide-
aris? tu nihil in medium adduci posse arbitraris, quod tibi jam
antè non perspectum cognitumq; sit? & iis, qui omnem ætatis flo-
rem in rerum contemplatione consumpserunt, tanquam linguam
exscindas, usq; sermonis, quo Deus hominem à pecude secrevit
homini interdicas? ò audaciam impudentem! ò jura insigniter
violata! ò humanitatis sensum funditus sublatum! Verum quo
me quidam indignationis ventus abduxit, cum id propositum
ab initio non fuisset? Quamobrem me cohibebo: iisq; responde-
bo, qui de commentariorum multitudine conqueruntur. Co-
piam librorum nos habere permagnam nunquam negabo; quæ
tamen ipsa videri nobis tanta non potest, si cogitare cum animis
nostris voluerimus, quàm fuerint olim bibliotheca scriptis volu-
minibus affluentibus, & quanta vi nummorum Pythagoræ, Speu-
sippi, Sibyllæ Cumææ, cæterorumq; libri eo tempore venderentur.
Ciceronem quodam loco Seneca scriptum reliquisse testatur, si vi-
ta sibi duplicaretur, eam non posse sufficere Lyricorum saltè car-
minibus perlegendis. Hinc subducenda ratio, & nostrorum scri-
ptorum paucitas æstimanda prius fuit, quàm de illorum copia con-
querendum. Præterea cum tanta sit varietas eorum, qui cogi-
tationes suas memoriæ, literisq; mandarunt: & quia illi, cum
eandem viam insisterent, non similiter contenderunt, neq; omnes
ad metam propositam cursum dirigere, vel etiam tenere potue-
runt: tanquam post messem non optimam denuò nobis est (ut ita
dicam:) doctrina serenda, & intelligendum, in tanta copia pluri-
morum nostris laboribus honestum locum non esse defuturum:
si modo nervuli diligentia intendantur, & quæ nobis desunt,
ex

ex antiquissimis verecundè hauriantur. Nam integram orationem ex veteri libro depromere, cum nihil habeas, quod afferas de tuo, reprehensionem audaciae, non ingenii laudem promeretur: & omnes ii, qui spatio sumpto ad cogitandum nullo quasi convolarunt ad scribendum, & rudem materiam animo conceptam iis rebus aluerunt, quae ipsis in buccam potius, quam in mentem veniebant, semper ingenii foetum immaturum, debileq; pepererunt, qui nunquam ad illud robur perveniret, ut suam firmitatem propriis viribus tueretur. Cujusmodi librorum quamvis multa nobis examina indies offerantur: scriptio tamen erat ipsa retinenda, hominumq; solum inconsulta temeritas reprimenda. Quamobrem ob oculos aliquando nobis justitia, aequitasq; versetur, ut cuiq; quod suum est, pro cuiusq; merito tribuamus: & in conspectu posita prudentia sit, ut nostra bona non ignoremus, & quae sunt optima, summa diligentia contentione persequamur. Non igitur homines odiosi omnia scripta pariter reprehendant: desinant aliquando de iis pronunciare, quae non accuratè perspexerunt: non desinant terminos suo arbitratu, quousq; sit in rerum cognitione progrediendum; studiorumq; amplitudinem rerum ubertate, non sua ignavia metiantur; & inanis sapientiae sibi personam detrahi patiantur. Quorsum verò tam altè repetita pertinet oratio? Videlicet ut meum videas Iohannes Mejerere institutum, igniculosq; amoris erga te mei cognoscas. Volui enim amicitiam nostram in hac epistola facere publicè testatam, & viam munire quibusdam meis lucubrationibus in philosophiae spatiis confectis, quae Deo mihi benè cupiente propediem subsequenter. Quanquam verò furia illa concertationum omnium parens, cui Eridi nomen est, non vocata in Deorum convivium apud poetas legitur involasse; hoc cset, ad suavissimum pabulum animorum, ingeniorumq; foetum obrectationis veneno

inbuendum se convertit: tamen, quia his meis scriptis ex
animo bono profectis nihil aliorum sermone detrabetur, non ab
iis publicandis me vel aliorum censura metus, vel ingenii imbe-
cillitas, tenuitasq; deterret. Minutis enim rebus carere non
possumus ad majorum perfectionem consequendam, uti in vita
communi demonstrari potest.

Cernis ut à tenuis non magno pondere clavi
Magna per undosas puppis agatur aquas?

In primis autem hoc scripto iudicium de me tuum, quod mihi
quidem, ut poëta Antimacho Platonis, instar est plurimorum,
tuiq; similibus volui periclitari: quibus si potuero honestissimam
meam probare voluntatem, umbratilem primum exercita-
tionem differendi de legendi, scribendi, imitandiq;
ratione; & lucubrationem de laudibus studiorum,
eorumq; majori, quàm rei militaris, dignitate; &
Gorgiam, seu Lullianam amplè inveniendi ratio-
nem; & Antesignanum operis de perfecto Literato
in septem dialogos distributum publicabo. Ad ex-
tremum autem majorum virium, aliorumq; nervorum com-
mentarios sex librorum ipsius Literati ex tenebris in
lucem atq; conspectum Deo juvante proferemus. Interea si hoc
scriptum excellenti vir ingenio, summaq; virtute, incredibiliq;
doctrina, meus ille Mejerus non improbabit: in quo, non dubito,
quin etas nostra Sulpitium quendam aliquando sit, & majorum
gentium equitatis patronum, jurisq; consultum habitura: aliis
etiam hominibus honestate præditis, & bene doctis nostri
con-

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

153456

ULB Halle
002 677 407

3

VD 77

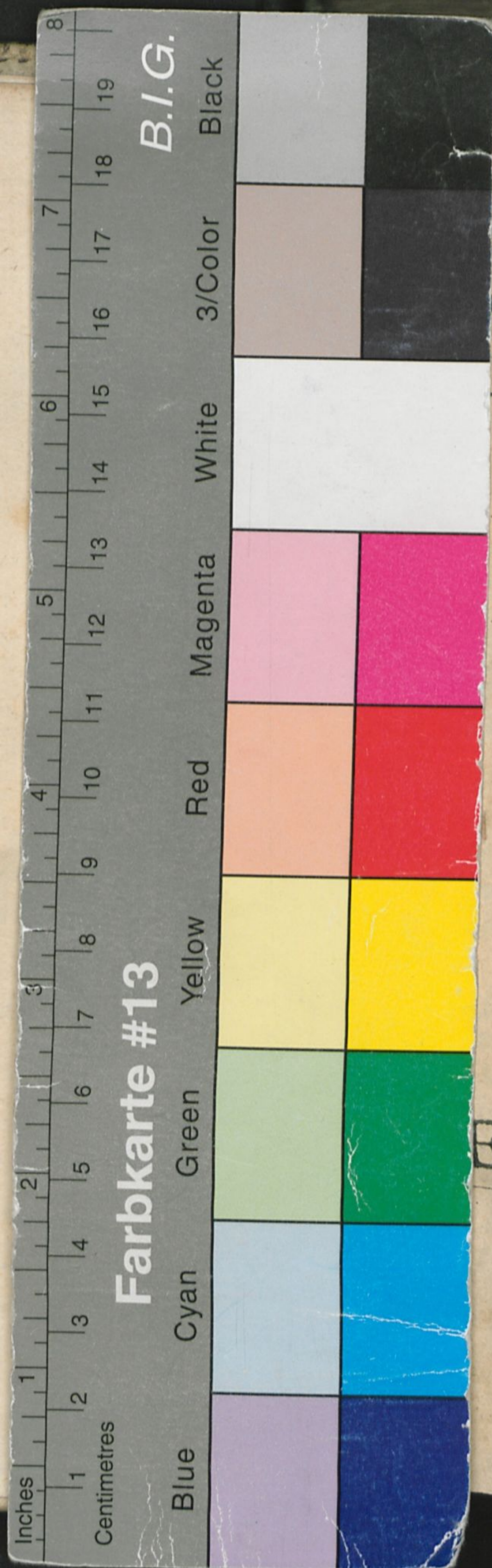
omnibus. Sanctis sanctis.

Communicantes et noctem ut dicitur
sacratissimam celebrantes. qua bea-
tissime intemerata virginitas. huius mundi
salvatore. Sed et memoriam venerante-
mus eiusdem gloriose semp vir- ginis mar-
tris eiusdem dei et domini nostri ihesu christi. Sed et
torum apostolorum tuorum

Communicantes. et diem sacratissimum celebra-
tes. quo unigenitus tuus in tua terra gloria. coele-
stis in veritate carnis nostre visibiliter carnaliter
apparuit. Sed et memoriam

Communicantes et diem sacratissimum celebra-
tes. quo dominus noster ihesu christe pro nobis est
Sed et memoriam. Hanc igitur oblationem

ALBERTI
MELLEMANI BER-
LINENSIS MARCHICI
DE SCRIPTIS RECENTI-
ORVM PHILOSOPHORVM EPI-
STOLA AD IOHANNEM MEIE-
RVM LIPSIENSEM.

VITEBERGÆ
Excudebat Zacharias Lehman
Anno Iesu Christi
M. D. LXXXI.

